

DEEL 3: PROGRAMMA VAN MAATREGELEN

1. Gemotiveerd advies voor het al dan niet moeten nemen van maatregelen

Op basis van de resultaten van het bureauonderzoek kan een advies geformuleerd worden betreffende het al dan niet nemen van bijkomende maatregelen in het kader van het archeologisch vooronderzoek op het projectgebied aan de Industriestraat 18 in Ruisselede. De gegevens afkomstig uit het bureauonderzoek worden geconfronteerd met de door de initiatiefnemer geplande bodemingrepen en bouwwerken op het plangebied. Uit deze confrontatie moet duidelijk blijken of bijkomende maatregelen nodig zijn om een goed zicht te krijgen op de aan- of afwezigheid van archeologische sites op het projectgebied, en eventueel op de datering, bewaringsgraad, aard en verspreiding van de archeologische restanten. Het advies bepaalt, indien nodig, welke specifieke maatregelen getroffen moeten worden.

1.1. Volledigheid uitgevoerde onderzoek

Voorlopig kon enkel een vooronderzoek zonder ingreep in de bodem, in de vorm van een bureauonderzoek, op het plangebied worden uitgevoerd. De resultaten van deze studie toonden een ongekend archeologisch potentieel voor het terrein aan, maar leverden onvoldoende informatie op om met zekerheid een uitspraak te doen over de af- of aanwezigheid van archeologisch erfgoed op het projectgebied. Andere fases van vooronderzoek zijn om praktische redenen voorlopig onmogelijk (zie “Deel 2: Verslag van resultaten: 2.3.6. Afweging noodzaak en motivering verdere onderzoek”). Pas wanneer het bestaande gebouw gesloopt is, de dump op het terrein verwijderd is en de aanwezige verharding in beton en asfalt is verwijderd, kan terreinwerk uitgevoerd worden. Om de aanwezigheid en eventuele waarde van archeologisch erfgoed op het terrein correct te kunnen inschatten zijn volgende fases van vooronderzoek noodzakelijk: landschappelijke boringen, indien nodig verkennende of waarderende archeologische boringen en eventueel een proefsleuvenonderzoek. In wat volgt wordt een programma van maatregelen opgemaakt voor de geadviseerde onderzoeksfases.

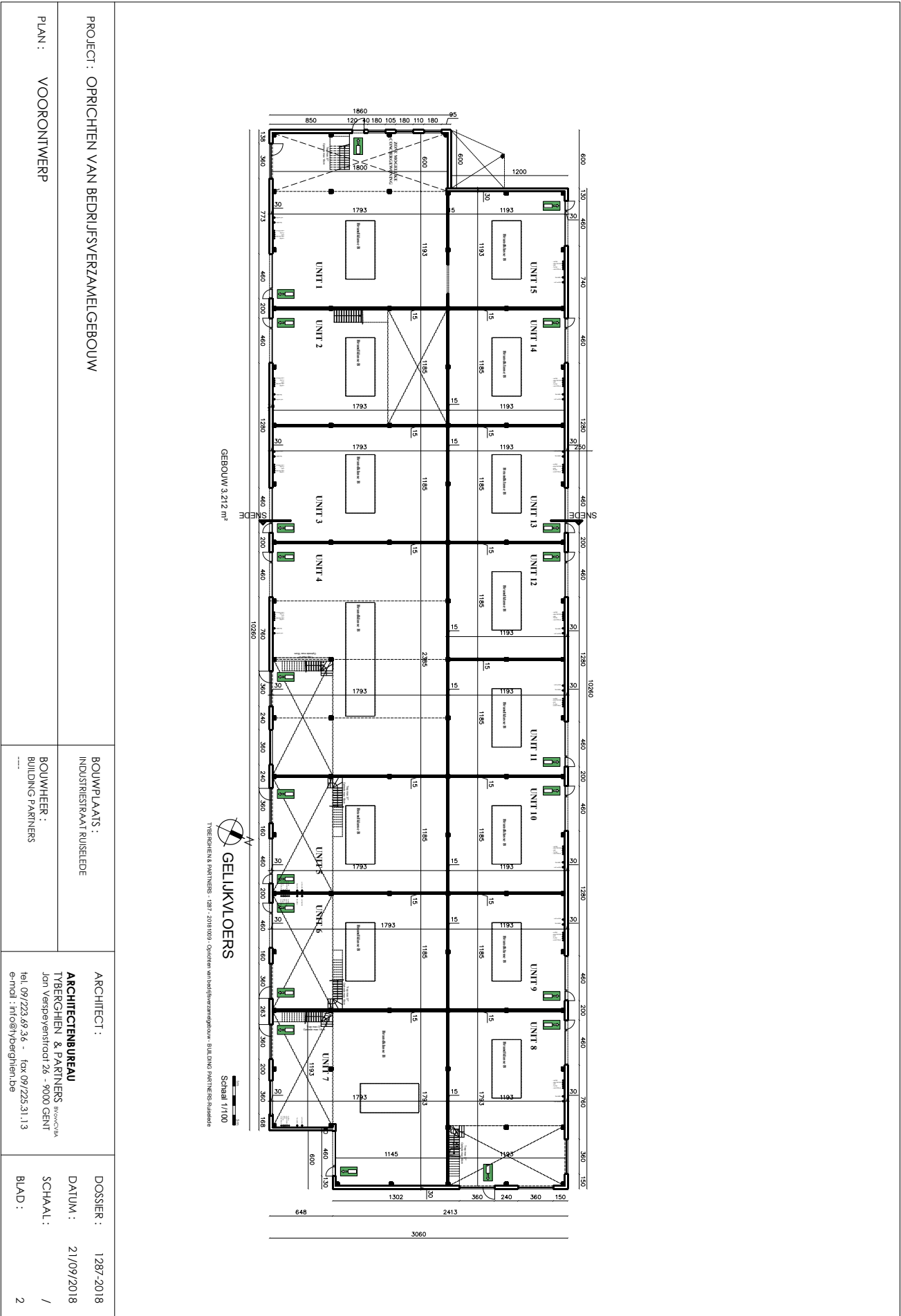
1.2. Randvoorwaarden

De volgende fase(s) van archeologisch onderzoek, zonder en met ingreep in de bodem, kunnen pas worden uitgevoerd in uitgesteld traject, na de sloop van het aanwezige gebouw en het opbreken van de verharding. Om bijkomende schade aan het eventueel aanwezige archeologische bodemarchief te vermijden, worden enkele voorwaarden opgelegd ter bescherming ervan. Wanneer bebouwing of verharding gesloopt wordt, mag de impact van de sloopwerken op de bodem niet groter zijn dan de reeds toegediende schade, veroorzaakt bij de aanleg van deze structuren. Hetzelfde geldt bij de verwijdering van aanwezige verhardingen, bomen of andere structuren. Deze dienen omzichtig verwijderd te worden, zonder verdere schade toe te brengen aan het bodemarchief. Wanneer binnen het projectgebied bomen verwijderd worden, moet de bovenkant afgezaagd worden en mag het terrein niet dieper dan 0,4m gefreesd worden.

2. Programma van maatregelen voor uitgesteld vooronderzoek met ingreep in de bodem

2.1. Administratieve gegevens

Locatie projectgebied:	Projectgebied langs de Industriestraat 18 in Ruisselede (West-Vlaanderen) ter hoogte van het kruispunt Aalterstraat en Buisstraat en de Poekebeek.
Bounding box (Lambert72):	punt 1: X: 82600,6; Y: 193511,34 punt 2: X: 82726,4; Y: 193421,16
Kadaster:	Ruisselede, Afdeling 1, Sectie C: 351w2
Oppervlakte projectgebied:	6482,31m ²
Kadasterkaart:	Figuur 1

Figuur 30: Grondplan van het nieuwe bedrijfsverzamelgebouw (@ Architectenbureau Tyberghien & Partners)

2.2. Vraagstelling en onderzoeksdoelen in uitgesteld traject

De resultaten van het bureauonderzoek wijzen op een ongekend archeologisch potentieel van het projectgebied. Het bureauonderzoek kan de aan- of afwezigheid van archeologische sites op het terrein niet met voldoende zekerheid vaststellen. Het doel van het uitgesteld onderzoek zonder en met ingreep in de bodem is om met landschappelijke boringen, indien nodig verkennende en/of waarderende archeologische boringen en eventueel ook proefsleuven na te gaan of er effectief archeologische sporen aanwezig zijn binnen het projectgebied. De onderzoeksvragen die na dit bureauonderzoek nog afdoende beantwoord moeten worden zijn:

- Zijn er indicaties voor de aanwezigheid van één of meerdere archeologische sites?
- Zo ja, wat is de verspreiding, de aard, datering en bewaringsgraad van de sites?
- Welke impact hebben de geplande werken op het archeologisch bodemarchief?
- Wat is het wetenschappelijk kennispotentieel van een eventueel aanwezige archeologische site op lokaal, regionaal en op Vlaams niveau?
- Wat is de aard en waardering van het kennispotentieel?

2.3. Onderzoeksstrategie en -methode

Er is aanvullende informatie nodig, waarvoor bijkomende fases van archeologisch vooronderzoek noodzakelijk zijn. Om het projectgebied verder te evalueren wordt een vooronderzoek zonder en met ingreep in de bodem onder de vorm van landschappelijke en indien nodig archeologische – eerst verkennende en wanneer nodig ook waarderende – boringen en eventueel een proefsleuvenonderzoek voorgesteld. Er worden geen sites met complexe verticale stratigrafie verwacht, maar het terrein is mogelijk wel opgehoogd. Deze strategie is wetenschappelijk en economisch gezien de meest efficiënte methode om de vragen die na het bureauonderzoek resteren te kunnen beantwoorden. Voor de uitgebreide motivering van de te volgen strategie wordt verwezen naar “Deel 2: Verslag van resultaten: 2.3.6. Afweging noodzaak en motivering verder onderzoek”.

2.3.1. Landschappelijk booronderzoek

2.3.1.1. VRAAGSTELLING EN ONDERZOEKSDOELEN

Tijdens het bureauonderzoek is de bodemkaart uitvoerig bestudeerd en is een inschatting gemaakt welke soorten bodemtypes verwacht kunnen worden. Het doel van het onderzoek is om na te gaan in hoeverre dit model klopt, en om de bodemkundige opbouw, de bewaring van de bodems en de ontstaansgeschiedenis van de ondergrond en het landschap op het terrein zelf te karteren door middel van boringen. Het onderzoek moet nagaan of er in de vallei van de Poekebeek voordes, donken of oeverwallen aanwezig zijn. Daarnaast heeft dit onderzoek als doel de aanwezigheid en de diepte van de verschillende potentiële archeologische niveaus vast te stellen en te bepalen of het terrein in het verleden is opgehoogd en hoe diep de originele bodem zich bevindt. Hierbij is aan te bevelen, indien mogelijk, het fluvioperiglaciale pakket minstens één keer maximaal te bekijken. Daarna kan bekeken worden of verder onderzoek relevant is en welke strategie hierbij gehanteerd dient te worden. Het landschappelijk bodemonderzoek kan ook duidelijkheid brengen over de ligging van de oude bedding van de Poekebeek, die volgens historische kaarten door het plangebied loopt.

Het einddoel van het bodemonderzoek is om inzicht te krijgen in de bodemopbouw en te bepalen of verder archeologisch booronderzoek nodig is. In deze fase is het bijkomend de bedoeling om zones waar geen steentijdsites te verwachten zijn uit te sluiten voor de volgende fase van verkennend en waarderend archeologisch booronderzoek. Op basis van de landschappelijke boringen moet bepaald worden of een proefsleuvenonderzoek nog nodig is. Wanneer zou blijken dat het terrein met een pakket van 2m is opgehoogd, betekent dit dat de meeste geplande bodemingrepen geen impact hebben op de originele bodem. Enkel de fundering op putten heeft dan een versturende impact op de bodem.

De onderzoeksvragen die tijdens het onderzoek beantwoord moeten worden zijn:

- Welke types bodemopbouw komen voor op het projectgebied?
- Zijn er lokale verschillen op te merken in de bodem?
- Kunnen de lokale verschillen in bodemopbouw verklaard worden?
- Wat is de algemene bewaringstoestand van de bodems op de bodemkaart?

- Hoe groot is de antropogene verstoring van de bodems?
- Welke informatie kan er gewonnen worden over de loop van de Poekebeek?
- Zijn er op het projectgebied bodems (zoals bijvoorbeeld bewaarde podzols of afgedekte bodems, voordes, een oeverwal) aanwezig waarin een bewaarde steentijdsite aanwezig kan zijn?
- Waar bevinden deze bodems zich in het landschap (op de toppen, valleien, overgangen of hellingen)?
- Kan op basis van de verzamelde gegevens één of meerdere gebieden worden afgebakend, waarin deze zones aanwezig kunnen zijn?
- Kan op basis van dit vooronderzoek een strategie bepaald worden voor verder landschappelijk onderzoek?

2.3.1.2. CRITERIA

Eventuele afwijkingen in de voorgestelde uitvoeringstechniek (zie *infra*) zijn mogelijk indien boringen op de voorziene locaties niet praktisch mogelijk zijn of uit veiligheidsoverwegingen af te raden zijn (bijvoorbeeld door de aanwezigheid van nutsleidingen en/of rioleringen). Het landschappelijk booronderzoek kan pas worden uitgevoerd in uitgesteld traject gezien de aanwezigheid van een industriegebouw, twee zwembaden en een verharde zone aan de oostelijke zijde van het gebouw.

2.3.1.3. ONDERZOEKSMETHODEN EN –TECHNIEKEN

Op basis van de bodemkaart worden 3 boorraaien uitgezet op het terrein: 2 raaien van 45m en een raai van 65m. Er worden boringen uitgevoerd om de 10m wat resulteert in 14 boringen. Dit is vooral om inzicht te krijgen in eventuele ophogingspakketten, de dikte ervan, de aanwezigheid van de oude bedding van de Poekebeek en mogelijke oeverwallen, donken of voordes die aanwezig kunnen zijn. De boringen aan de oostelijke zijde van het plangebied hebben ook tot doel te onderzoeken of de bodem hier verstoord is en op welk niveau de originele bodem zich bevindt.

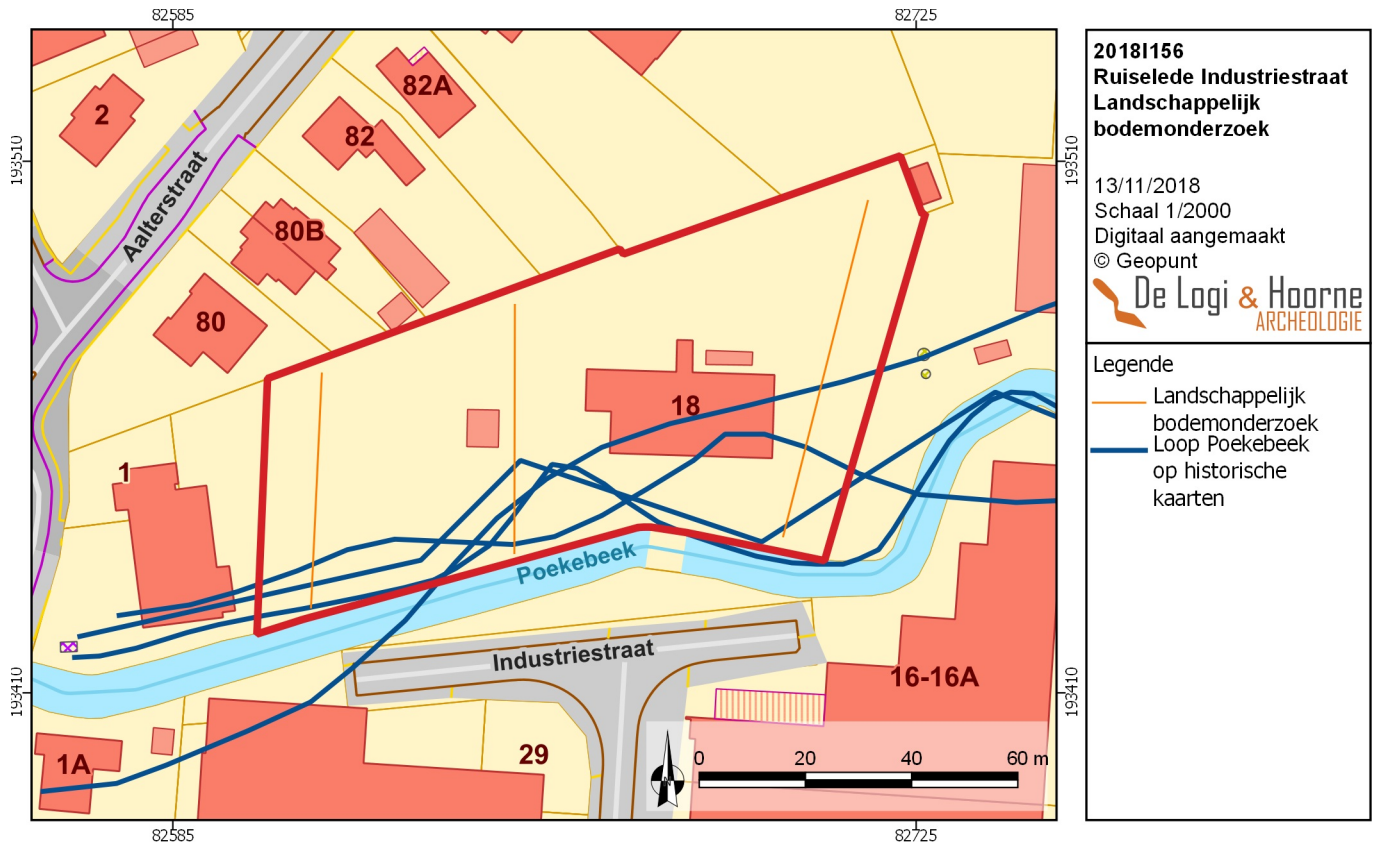
Deze methode garandeert dat op een efficiënte manier gewerkt kan worden en geeft een goed zicht op de bodemopbouw over het volledige terrein. De werkwijze toetst de bodemkaart en zal uiteindelijk bepaalde zones moeten uitsluiten en/of selecteren voor verder bodemonderzoek. De geselecteerde zones worden in dat geval verder onderzocht met een verkennend en, indien nodig, aanvullend met een waarderend archeologisch booronderzoek. Indien er voldoende boringen gezet zijn om de onderzoeksvragen te beantwoorden, dan kan ervoor geopteerd worden om bepaalde boringen slechts deels of niet uit te voeren. Indien tijdens het terreinwerk blijkt dat het gewenst is om een boring te verplaatsen, om zo meer informatie te verzamelen of door de aanwezigheid van hindernissen dan kan de locatie van de boringen worden aangepast. Om dit te bepalen zal tijdig overleg gebeuren met de aardkundige en GATE bvba, die deze fase van het vooronderzoek zullen uitvoeren. Wanneer voldoende boringen gezet zijn om de onderzoeksvragen te beantwoorden, dan is het onderzoeksdoel bereikt.

De geplande boringen zullen met een GPS-toestel uitgezet en ingemeten worden. De boringen worden uitgevoerd met een Edelmanboor met 0,07m diameter. Indien er veenpakketten of kleiige sedimenten aanwezig zijn, zullen deze onderzocht worden met een gutsboor van 0,03m diameter. De diepte van de boringen zal afhangen van de plaatselijke opbouw van de bodem. Voor dit specifieke project kunnen de boringen mogelijk tot 5m diep reiken. Het booronderzoek wordt handmatig uitgevoerd. De boringen zullen niet worden bijgehouden of uitgezeefd. Venige lagen kunnen mogelijk wel bemonsterd worden. Het opgeboord sediment wordt per boring stratigrafisch uitgespreid op een zwart plastic, de horizonten aangeduid en beschreven en gefotografeerd (overzicht en details) met een schaallat met mm-aanduiding.

2.3.2. Verkennend archeologische booronderzoek

2.3.2.1. VRAAGSTELLING EN ONDERZOEKSDOELEN

Na het voltooien van het landschappelijk booronderzoek zal er een goed beeld zijn van de opbouw van de ondergrond en de mogelijke bewaring van podzolbodems en afgedekte bodems. Deze bodems hebben potentieel voor de bewaring van een eventuele steentijd artefactsite. Wanneer het landschappelijk bodemonderzoek aangeeft dat dit soort bodems aanwezig zijn, kan een verkennend archeologisch vooronderzoek worden uitgevoerd. Het doel van dit onderzoek is om te bepalen of er op het projectgebied, in deze bodems, nog steentijd artefactsites aanwezig zijn.

Figuur 31: De geplande landschappelijke boringen

Volgende onderzoeksvragen gelden voor deze fase:

- Is er lithisch materiaal aangetroffen in de stalen?
- Zijn er ecofacten aangetroffen in de boorstalen, zoals bijvoorbeeld hazelnootschelpen, verbrand bot, bot, bewerkt gewei, ...?
- Vertoont het aangetroffen materiaal bewerkingssporen van antropogene oorsprong, en zo ja kan er een voorlopige datering naar voor worden geschoven?
- Wat is de verspreiding van dit vondstmateriaal?
- Wat is de relatie tot de bewaring van de podzol?
- Kan er een geografisch patroon worden vastgesteld in de verspreiding?
- Kunnen bepaalde zones of clusters herkend worden in de geografische spreiding?
- Betreft het hoge of lage dichtheitsvindplaatsen?

2.3.2.2. ONDERZOEKSSTRATEGIE EN –METHODE

Er zal een verkennend archeologisch booronderzoek plaatsvinden op de zones die na het landschappelijk booronderzoek, geselecteerd zijn. De boringen worden uitgevoerd in een grid.

2.3.2.3. ONDERZOEKSTECHNIKEN

Het onderzoek zal worden uitgevoerd met boringen in een regelmatig verspringend driehoeksgrid. Er wordt gewerkt met een tussenafstand van 10m tussen de raaien en 12m tussen de boringen. De precieze positie, oriëntatie en omvang van de grids is nader te bepalen. De boorpunten worden uitgezet en ingemeten met GPS, zodanig dat de x-, y- en z-coördinaten van elke boring gekend zijn. Het type grondboor dat gebruikt zal worden is een Edelmanboor met minimum 0,10m diameter. Het booronderzoek wordt handmatig uitgevoerd. De diepte van de boringen is nader te bepalen. Van elke boring wordt de volledige diepte per boring, en onder- en bovengrens van de horizonten geregistreerd. De opgeboorde sedimenten zullen steeds de relevante lagen omvatten, die nodig zijn om de aanwezigheid van steentijd artefactensites vast te stellen. Stalen worden per volume van 5l verzameld, en krijgen per dit volume een apart staalnummer. De stalen worden nat uitgezeefd op 1mm maaswijdte.

2.3.2.4. VOORZIENE AFWIJKINGEN TEN AANZIEN VAN DE CODE VAN GOEDE PRAKTIJK

Binnen het verkennend archeologisch booronderzoek worden geen afwijkingen gepland ten aanzien van de Code van Goede Praktijk.

2.3.3. Waarderend archeologisch booronderzoek

2.3.3.1. VRAAGSTELLING EN ONDERZOEKSDOELEN

Indien een verkennend archeologisch onderzoek heeft aangeduid waar er steentijd artefactensites aanwezig zijn, kan een waarderend archeologisch onderzoek worden uitgevoerd dat tot doel heeft deze sites te evalueren, door middel van boringen.

Bij het onderzoek worden volgende onderzoeksvragen beantwoord:

- Wat is de bewaringstoestand van de aanwezige steentijd artefactensites?
- Tot welke diepte is de steentijd artefactensite bewaard, en op welke diepte?
- Wat is de verwachte vondstspreading en –densiteit?
- Welke vondstcategorieën komen voor?
- Kan bepaald worden uit welke periode(s) de steentijd artefactensite stamt?
- Kan een strategie worden opgesteld voor eventueel vervolgonderzoek in de vorm van een opgraving?

2.3.3.2. ONDERZOEKSSTRATEGIE EN –METHODE

Tijdens dit onderzoek zal de strategie min of meer hetzelfde zijn als tijdens het verkennend archeologisch booronderzoek, maar in een nauwer grid.

2.3.3.3. ONDERZOEKSTECHNIEKEN

Het gehanteerde verspringend, regelmatig driehoeksgrid zal nu een kleinere resolutie hebben, met 5m afstand tussen de raaien, en 6m tussenafstand bij de boringen in een raai. De boorpunten worden uitgezet en ingemeten met GPS, zodanig dat de x-, y- en z-coördinaten van elke boring gekend zijn. Het booronderzoek wordt met handmatige boringen uitgevoerd. De diepte van de boringen is nader te bepalen. De sedimenten zullen worden opgeboord met een Edelmanboor met een boorkop van 0,12m diameter. Van elke boring wordt de volledige diepte per boring, en onder- en bovengrens van de horizonten geregistreerd. De opgeboorde sedimenten zullen steeds de relevante lagen omvatten, die nodig zijn om een evaluatie te maken van de steentijd artefactensite. Stalen worden per volume van 5l verzameld, en krijgen per dit volume een apart staalnummer. De stalen worden nat uitgezeefd op 1mm maaswijdte.

2.3.3.4. VOORZIENE AFWIJKINGEN VAN DE CODE VAN GOEDE PRAKTIJK

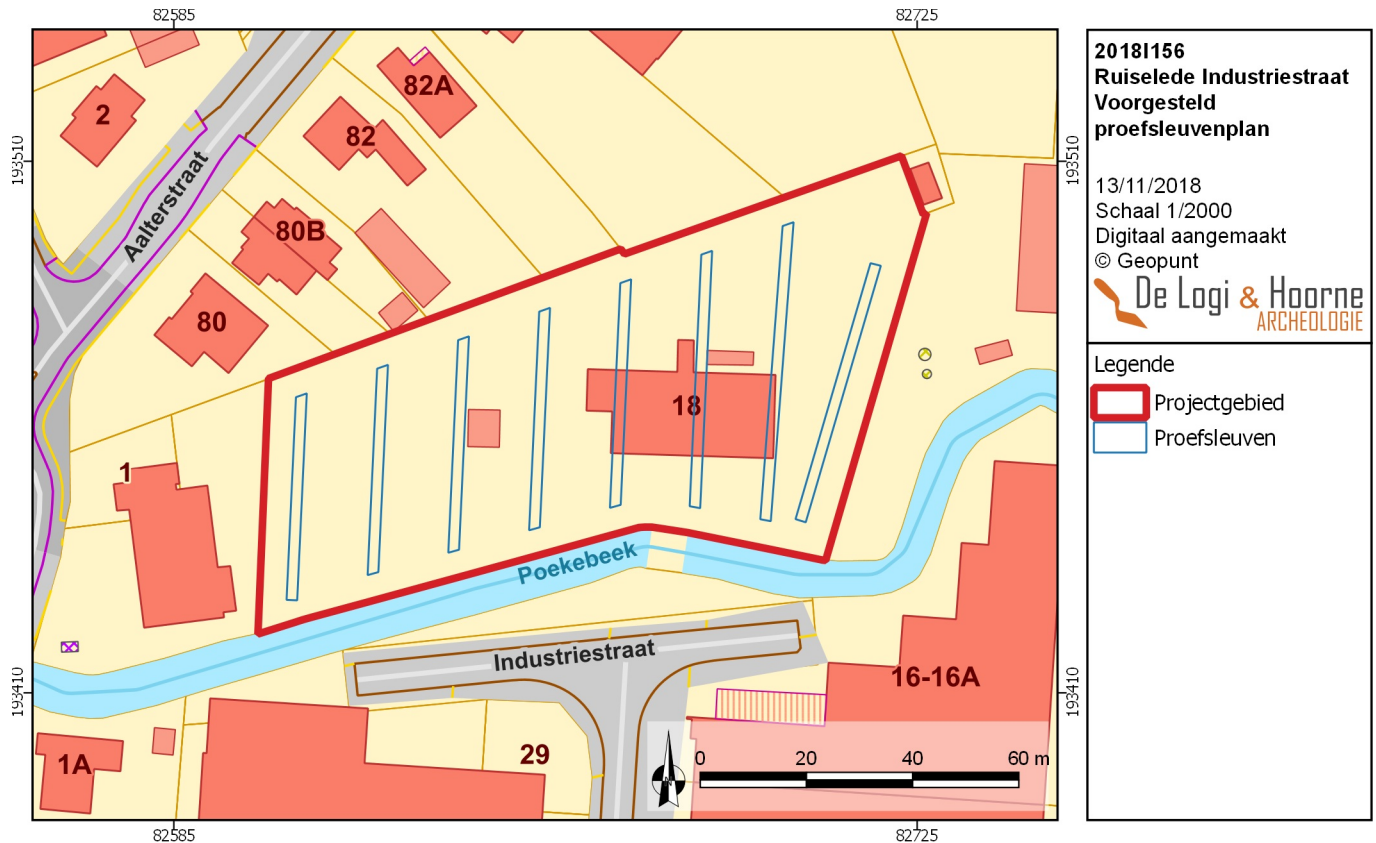
Binnen het waarderend archeologisch booronderzoek worden geen afwijkingen gepland ten aanzien van de Code van Goede Praktijk.

2.3.4. Proefsleuvenonderzoek

2.3.4.1. MOTIVERING

Indien na het landschappelijk booronderzoek, en mogelijk verkennend en waarderend booronderzoek, de vraag naar het archeologisch potentieel van het projectgebied grotendeels onbeantwoord blijft, wordt op deze delen een proefsleuvenonderzoek uitgevoerd. Op basis van het booronderzoek moet geëvalueerd worden of dit onderzoek nuttig is.

Met een proefsleuvenonderzoek wordt een beperkt — maar statistisch representatief — deel van het terrein onderzocht op indicaties voor de aanwezigheid van archeologische sites. Op basis hiervan moet het mogelijk zijn uitspraken te doen over het archeologisch potentieel van het totale terrein. Bovendien wordt bij dergelijk onderzoek ook informatie ingewonnen over de lokale bodemopbouw, eventuele ongekarteerde verstoringen in de bodem en de spreading, datering, bewaringsgraad en aard van eventuele archeologische sites op het plangebied. Deze informatie is bovendien nodig om enerzijds te bepalen of een archeologische opgraving van (een deel van) het plangebied noodzakelijk is en om een gepast programma van maatregelen op te stellen voor een eventuele archeologische opgraving. De methode biedt een groot potentieel aan kenniswinst en laat toe om met een klein team te werken. Hierdoor wordt met een draagbare financiële last een maximaal resultaat bekomen. Zowel op financieel als wetenschappelijk vlak is een proefsleuvenonderzoek een logisch onderbouwde keuze.

Figuur 31: De voorgestelde proefsleuven op het projectgebied

Vooronderzoek door middel van proefsleuven is een efficiënte methode om terreinen te onderzoeken waar geen dichte bebouwing was in het verleden en dus geen complexe verticale stratigrafie wordt verwacht, zoals dat hier het geval is. Hoewel voor het proefsleuvenonderzoek landschappelijke en eventueel archeologische boringen worden uitgevoerd, kunnen in de sleuven nog indicaties voor steentijdartefactsites opgemerkt worden. Indien een goed bewaarde bodem wordt aangetroffen, dient het vlak van de proefsleuf volledig geschaafd te worden zodat eventuele steentijdartefacten gerecupereerd kunnen worden. Op basis hiervan kan beslist worden om aanvullend over te gaan tot plaatselijke waarderende archeologische boringen tussen de proefsleuven in de zone waar deze bewaring van de bodem werd vastgesteld. Deze waarderende archeologische boringen worden dan uitgevoerd volgens “2.3.3. Waarderend archeologisch booronderzoek”. De uitvoering van een proefsleuvenonderzoek is de logische keuze om het plangebied te screenen op sporensites.

2.3.4.2. VRAAGSTELLING

Dergelijk onderzoek moet in de eerste plaats een antwoord geven op de onderzoeksvragen opgenomen in “Deel 3: Programma van maatregelen: 2.2. Vraagstelling en onderzoeksdoelen in uitgesteld traject”. Gezien de bijkomende informatie die door deze methode kan vergaard worden, worden de onderzoeksvragen uitgebreid met:

- Wat is de bodemopbouw en wat zijn eventuele bodemvormende factoren?
- Wat zijn de lokale variaties binnen de bodemgenese?
- Wat is de impact van bodemvormende factoren of processen op het bewaringspotentieel en de bewaringstoestand van het archeologisch erfgoed?
- Zijn er in de proefsleuven relevante archeologische sporen of (steentijd)artefacten aanwezig?

Indien er relevante archeologische relictten aanwezig zijn:

- Wat is de aard van de grondsporen (natuurlijke en/of antropogeen)?
- Wat is de bewaringstoestand van deze sporen?
- Welke relevante archeologische structuren of vondstconcentraties zijn aanwezig?
- Wat is hun verspreiding?
- Wat is de densiteit?

- Wat is de datering van de sporen op basis van het vondstmateriaal, de oversnijdingen en/of opvulling van de sporen en de daarmee gepaarde fasering?
- In welke sporen of bodemhorizonten zijn er steentijdartefacten aanwezig (*in situ* of secundair materiaal)?
- Kan er een ruimtelijke afbakening (in drie dimensies) gemaakt worden van de zones met archeologische sporen of steentijdartefacten?
- Wat is het type vindplaats (bewoning, artisanaal, funerair, religieus, ...) op basis van de aard van de contexten en/of het vondstmateriaal?
- Wat is de impact van de geplande werken op het archeologisch bodemarchief?
- Is er mogelijkheid tot behoud *in situ* en zijn er eventuele maatregelen nodig om aan het behoudsprincipe te voldoen?
- Indien behoud *in situ* van het archeologisch erfgoed onmogelijk of onwenselijk is in het kader van de geplande bodemingrepen: kan een afbakening gemaakt worden van bepaalde delen van het terrein die voorafgaand aan de werkzaamheden moeten onderzocht worden?
- Welke site-specifieke vragen moeten bij een eventueel vervolgonderzoek door middel van een opgraving, beantwoord worden?
- Zijn er structuren/sporen met bijzondere aandacht verdienen bij eventueel vervolgonderzoek?
- Welk kennispotentieel heeft de archeologische site op regionaal niveau en in breder perspectief?
- Kan er een inschatting gemaakt worden van de noodzaak en vermoedelijke hoeveelheden van natuurwetenschappelijk onderzoek bij verder vervolgonderzoek?
- Kan er een inschatting gemaakt worden over budget, tijdsduur, personeelsbezetting, personeelskwalificaties en gespecialiseerde begeleiding bij een vervolgonderzoek?

2.3.4.3. CRITERIA

Wanneer uit het landschappelijk bodemonderzoek blijkt dat het projectgebied opgehoogd is, dient dit vergeleken te worden met de bouwplannen. Als blijkt dat slecht een beperkt deel van de originele bodem verstoord zal worden door de bouwwerken, kan van het proefsleuvenonderzoek worden afgezien. Het landschappelijk bodemonderzoek dient te bepalen of een proefsleuvenonderzoek voor het terrein relevant is.

Als het proefsleuvenonderzoek wordt uitgevoerd, zijn afwijkingen van het voorgestelde proefsleuvenplan mogelijk. Indien tijdens het onderzoek zou blijken dat de bodem tot een diepte van meer dan 1,3m ten opzichte van het huidige maaiveld is verstoord of nutsleidingen en/of rioleringen in het traject van de sleuven aanwezig zijn, mag de proefsleuf uit veiligheidsoverwegingen onderbroken worden.

Het proefsleuvenonderzoek kan pas worden afgerond wanneer de onderzoeksvragen uit “Deel 3: Programma van maatregelen: 2.2. Vraagstelling en onderzoeksdoelen en 2.3.1.2. Vraagstelling” beantwoord zijn. Dit betekent wanneer de aan- of afwezigheid van archeologische sporen of artefacten is vastgesteld en er een programma van maatregelen kan worden opgesteld. Indien er relevante archeologische sporen of vondsten aanwezig zijn, moet worden geverifieerd of deze dateerbaar zijn en of deze eventueel te linken zijn aan bepaalde activiteiten.

2.3.4.4. ONDERZOEKSTECHNIKEN

Een onderzoek met ingreep in de bodem is voorlopig echter onmogelijk (zie *supra*), waardoor dit vooronderzoek in uitgesteld traject moet uitgevoerd worden. Voor de inplanting van de verschillende proefsleuven werd het KLIPplan, met de gekende kabel- en leidinginformatie, geconsulteerd.

De proefsleuven en kijkvensters dienen afgegraven te worden met een graafmachine voorzien van rupsbanden en een tandeloze, 2m brede graafbak. Om de diepte van het archeologisch vlak te bepalen, wordt de kraan steeds begeleid door minstens één archeoloog en worden alle verdere voorschriften uit de Code van Goede Praktijk gevolgd. Het projectgebied dient, conform de Code van Goede Praktijk, te worden onderzocht door middel van parallelle continue proefsleuven over de volledige oppervlakte van de betrokken percelen. Hierbij bedraagt de afstand standaard tussen de proefsleuven 15m, as op as. Door het bodemgebruik en de vorm van het projectgebied is de afstand minder groot. De breedte van de proefsleuven bedraagt minstens 2m. Minstens 10% van het plangebied moet door de aanleg van proefsleuven gedekt

worden in een vast grid. Plaatselijk kan het regelmatig patroon wel worden aangepast op basis van de perceelsvorm, bebouwing of door de aanwezigheid van nutsleidingen. Bij een lokale afwijking van deze voorgeschreven strategie zal de tussenafstand tussen de desbetreffende sleuven echter nooit groter zijn dan 15m, tenzij dit om veiligheidsredenen onmogelijk is. Daarnaast moet 2,5% van het projectgebied onderzocht worden door middel van kijkvensters en/of dwarssleuven. Indien met de oppervlakte van de proefsleuven al 12,5% van de totale oppervlakte van het plangebied bereikt is én hiermee de vraagstellingen beantwoord kunnen worden, is het mogelijk ervoor te opteren de resterende kijkvensters niet uit te voeren. Het archeologisch potentieel is vastgesteld en extra graafwerken kunnen eventueel aanwezige archeologische sites dan enkel meer schade berokkenen. Alle registraties moeten gebeuren conform de Code van Goede Praktijk.

Er is een sleuvenplan opgemaakt met 8 parallelle N-Z georiënteerde proefsleuven met 15m tussenafstand as op as. In totaal hebben deze sleuven een oppervlakte van 711m², wat overeen komt met 10,9% van het projectgebied. Door de sleuven dwars op de Poekebeek te oriënteren zal het best een beeld verkregen worden van mogelijk bewaarde natuurlijke structuren naast de beek, zoals oeverwallen.

Het percentage onderzocht terrein dient door de aanleg van kijkvensters en/of dwarssleuven opgetrokken te worden tot 12,5%. De inplanting van de kijkvensters wordt tijdens het veldwerk bepaald op basis van de meest relevante sporen in de proefsleuven of — in geval van afwezigheid van archeologische sporen — op basis van de meest veelbelovende bodemopbouw. De aanleg gebeurt in functie van een optimale kenniswinst.

2.3.4.5. VOORZIENE AFWIJKINGEN TEN AANZIEN VAN DE CODE VAN GOEDE PRAKTIJK

Indien met de oppervlakte van de proefsleuven al 12,5% van de totale oppervlakte van het plangebied bereikt is én hiermee de vraagstellingen beantwoord kunnen worden, is het mogelijk ervoor te opteren de resterende kijkvensters niet uit te voeren. Het archeologisch potentieel is vastgesteld en extra graafwerken kunnen eventueel aanwezige archeologische sites dan enkel meer schade berokkenen. Met het voorgestelde proefsleuvenschema dient nog minstens 1,6% aan de hand van kijkvensters en/of dwarssleuven onderzocht te worden.

